

Doel van het respectprotocol

Op basisschool Zeilberg hebben wij het ‘anti-pestprotocol’ omgedoopt tot respectprotocol. De reden hiervoor is dat wij niet alleen maatregelen treffen als er gepest wordt, maar met een krachtig positief klimaat juist willen voorkomen dat er gepest gaat worden.

Wij willen dat alle leerlingen zich **veilig** voelen bij ons op school en dat zij met plezier naar school komen. School en ouders zijn **samen verantwoordelijk** om onze leerlingen in een veilige omgeving zich zo optimaal mogelijk te laten **ontwikkelen**. Samen leren wij onze leerlingen wat goed gedrag is en op welke manier je respectvol met een ander omgaat. De **betrokkenheid** van het team, de leerlingen en hun ouders is dan ook van groot belang om dit respectprotocol te laten slagen. Het is niet voor niets dat wij zeggen: “Iedereen uniek, samen sterk!”

Wat zijn onze bouwstenen om te komen tot een positief schoolklimaat:

Om samen te bouwen aan een positief schoolklimaat zijn een aantal elementen van belang. Wij vinden het belangrijk dat onze leerlingen weten welk gedrag er van hen verwacht wordt. Hierbij maken wij wel het onderscheid tussen routines, regels en afspraken.

- Onder routines verstaan wij gedragingen die vaststaan; je mag hierbij verwachten dat er geen regel meer voor nodig is. Zo doen wij dat hier! Denk hierbij aan: we lopen door de gang, gooi je prullen in de prullenbak, ga op je plek zitten als je in de klas komt.
- Onder afspraken verstaan wij de voorwaarden die er nodig zijn om met elkaar samen te kunnen werken en te spelen. Denk hierbij aan: wij luisteren naar elkaar, we helpen elkaar. Deze afspraken worden aan het begin van ieder schooljaar, tijdens de gouden weken, in iedere groep met elkaar opgesteld.
- Met regels geven wij aan wat wij verwachten in het gedrag van onze leerlingen. Wij accepteren niet dat er bij ons op school verbaal (schelden, grote mond) en/of fysiek (schoppen, slaan) geweld gebruikt wordt. Ook het vernielen van spullen accepteren wij niet. Mocht hier sprake van zijn dan wordt er altijd contact opgenomen met de ouders.

Wij vinden het belangrijk om onze leerlingen positief en respectvol te benaderen wanneer zij de regels overtreden. Om leerlingen zelf na te laten denken over hun gedrag gebruiken wij de volgende schoolregel:

“Jij weet ZELF goed of je doet zoals het moet!”

Vanuit deze regel gaan we in gesprek met de leerling (en) om een probleem op te lossen. Ook vinden wij het belangrijk om de leerling(en) na te laten denken over hoe te handelen wanneer deze situatie zich nog een keer voordoet.

Om ongewenst gedrag van onze leerlingen om te zetten naar gewenst gedrag hanteren wij een stappenplan gewenst gedrag. Voor de uitwerking van dit stappenplan verwijzen wij naar bijlage 1 in dit protocol.

Wat wij doen om met elkaar te komen tot een positief schoolklimaat:

Om met elkaar te komen tot een positief schoolklimaat werken wij vanuit een aantal bouwstenen. Deze zijn:

- Uitgangspunten van respect voor groep 1 t/m 8:
  - Wij luisteren naar elkaar.
  - We zijn zelf verantwoordelijk voor wat we doen.
  - Wij spelen en werken samen. Iedereen hoort erbij.
  - Wij helpen elkaar.
  - We tonen respect voor elkaar.
  - Wij behandelen anderen zoals we zelf behandeld willen worden.
  - We zijn aardig voor elkaar.
- Werken met de Gouden (na de zomervakantie), Zilveren (na de kerstvakantie) en de Bronzen (na de meivakantie) weken. Tijdens deze weken staat het bouwen en het onderhouden van een positieve groepsdynamiek centraal.
- Week tegen het pesten – terugkerende projectweek in september. Voor de groepen 4 t/m 8 gebruiken wij de lessenserie “Pesten aanpakken”. Doelen van deze lessen zijn:
  - Leerlingen leren de 7 verschillende rollen van het pesten kennen.

- 1). De pester: begint met pesten en bedenkt steeds nieuwe dingen
  - 2). De gepeste: wordt gepest door de pester en de meepesters
  - 3). De meepester: helpt de pester en pest actief mee
  - 4). De stille: vindt het pesten gemeen maar durft niks te doen
  - 5). De helper: komt op voor de gepeste
  - 6). De buitenstaander: bemoeit zich er liever niet mee en kiest geen partij
  - 7). De stiekemer: pest zelf niet mee maar komt kijken of lacht erom.
- Leerlingen worden bewust gemaakt van de invloed die zij kunnen hebben op pestgedrag.
  - Leerlingen oefenen met hulp van diverse werkvormen en rollenspelen hoe de rol van helper eigen te maken.
- Voor de groepen 1 t/m 3 gebruiken wij tijdens deze week lesprogramma's tegen pesten van o.a. Kleuteruniversiteit.
  - Wij gebruiken de methode Kwink voor de lessen **Sociaal-Emotioneel Leren** bij ons op school. Deze methode is geschikt voor de groepen 1 tot en met 8. Doel van deze methode is het zorgen voor een sociaal veilige groep en het voorkomen van (ver)storend gedrag en pesten.
  - Sociogram afname groep 4 t/m 8. Doel om de sociale verhoudingen in een klas in kaart te brengen en zonnodig acties uit te zetten. Wij gebruiken hiervoor Cito Leerling in Beeld.
  - De methode 'Groepsgeluk' kan ingezet worden in een groep waar het niet zo lekker loopt. Samen met de leerlingen en de leerkracht gaat een coach aan de slag om inzichtelijk te maken wat er niet goed gaat in de groep. Ook werken zij samen om de balans te herstellen in de groep.
  - Mogelijkheid om een Rots en water training aan te bieden in de bovenbouw en eventueel op aanvraag voor onderbouwleerlingen.

Deze werkwijze zorgt voor een positief pedagogisch klimaat en werkt preventief tegen pesten.

Wat verstaan wij onder plagen en pesten?

De begrippen plagen en pesten worden regelmatig door elkaar gebruikt. Toch bestaat er een duidelijk verschil.

Bij plagen zie je vaak bij mensen die elkaar wel mogen. Men neemt elkaar in de maling, zonder dat er een dreigende situatie ontstaat. Men haalt een grapje bij elkaar uit. Een beetje plagen kan zelfs de sfeer verbeteren. Plagen is vaak eenmalig en heeft geen nadelige gevolgen.

Pesten betekent het systematisch misbruiken van je persoonlijke macht en/of kracht om anderen die zich niet of moeilijk kunnen verweren pijn te doen, te intimideren of bang te maken met de bedoeling er zelf beter van te worden. Pesten kan variëren van steeds terugkerende kleine pesterijen tot bedreigingen en lichamelijk geweld.

Pestgedrag kun je onderverdelen in de volgende categorieën:

Met woorden: vernederen, belachelijk maken, schelden, dreigen, bijnamen gebruiken, gemene briefjes, mailtjes of appjes sturen

Lichamelijk: trekken aan kleding, schoppen en slaan, duwen

Achtervolgen: opjagen en achternalopen, in de val laten lopen, klemzetten of -rijden

Uitsluiting: negeren, uitsluiten van feestjes en bij groepsopdrachten

Stelen of vernielen: afpakken van schoolspullen, banden leeg prikken, fiets beschadigen

Afpersing: dwingen om geld of spullen af te geven, eisen dat de gepeste iets voor je gaat doen

Cyberpesten: anonieme berichten versturen, schelden, roddelen via social media. Foto's plaatsen op internet, privégegevens op een site plaatsen etc.

Wij vinden het belangrijk dat leerlingen leren aangeven dat zij gedrag van een ander als niet gewenst ervaren. Wij hanteren hierbij de afspraak: "Zeg ik stop! Hou dan op!". Mocht dit geen effect hebben, spreken wij af dat de leerling de hulp inschakelt van een leerkracht. Deze regel wordt al vanaf de kleutergroepen besproken met de leerlingen.

Wat als er sprake is van pestproblematiek bij ons op school?

Als pesten ondanks alle inspanning toch de kop opsteekt, hanteren wij op school de “Vijfsporen aanpak” van Bob van der Meer om het pesten aan te pakken.

Doelen die wij willen bereiken met deze aanpak zijn:

- Niemand kijkt meer toe!
- Het slachtoffer durft te praten!

De vijf sporen zijn:

Spoor 1: Hulp aan het gepeste kind:
<ul style="list-style-type: none"> • Luisteren naar wat er gebeurd is • Het probleem van het kind serieus nemen • Met het kind overleggen over mogelijke oplossingen • Samen met het kind werken aan die oplossingen • Eventueel deskundige hulp van buiten inschakelen (bijvoorbeeld een weerbaarheidstraining of sociale vaardigheidstraining) • Zorgen voor vervolgesprekken
Spoor 2: Hulp aan de pester
<ul style="list-style-type: none"> • Met het kind bespreken wat pesten voor een ander betekent • Het kind helpen zijn relaties met andere kinderen te verbeteren • Zorgen dat het kind zich veilig voelt en uitleggen wat jij als leerkracht daaraan gaat doen • Grenzen stellen en die consequent handhaven • Het kind helpen zich aan de regels en afspraken te houden   • Zorgen voor vervolgesprekken • Eventueel deskundige hulp van buiten inschakelen
Spoor 3: Hulp bieden aan de ouders (zowel van het gepeste kind als van de pester(s))
<ul style="list-style-type: none"> • Ouders die zich zorgen maken serieus nemen • Ouders informeren over pestsituaties, over pesten en over manieren om pesten aan te pakken en te voorkomen • Met ouders overleggen over manieren om pestsituaties aan te pakken • Zo nodig ouders doorverwijzen naar deskundige hulp.

Spoor 4: Mobiliseren van de zwijgende middengroep

- Met de kinderen in de groep praten over pesten en hun eigen rol daarin. Wij maken hierbij gebruik van de rollen die staan beschreven in de methode: “pesten aanpakken”.
- De groep kan het pesten doorbreken door actief een rol te spelen in het proces. Het is belangrijk dat de middengroep opstaat want tenslotte is de kracht van een groep groter dan de macht van de eenling.
- Samen met de kinderen werken aan oplossingen waaraan ze zelf actief bijdragen

Spoor 5: Verantwoordelijkheid nemen – professionalisering team

- De school neemt nadrukkelijk stelling tegen pesten en ontwikkelt een duidelijk beleid
- De school zorgt dat alle medewerkers voldoende bekend zijn met pesten in het algemeen en in staat zijn het pesten in de eigen groep te herkennen en aan te pakken.
- Wij als school zijn verantwoordelijk voor de veiligheid van de kinderen. Wij vinden het belangrijk dat ons team we hoe ze moeten handelen bij pestgedrag.

Tenslotte een aantal adviezen aan...

- **De ouders van de gepeste kinderen:**
  - Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
  - Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
  - Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken
  - Door positieve stimulering kan het zelfrespect vergroot worden of weer terugkomen.
  - Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
- **De ouders van pesters:**
  - Neem het probleem serieus
  - Raak niet in paniek, elk kind loopt kans een pester te worden
  - Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen
  - Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
  - Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind
  - Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van de school staat

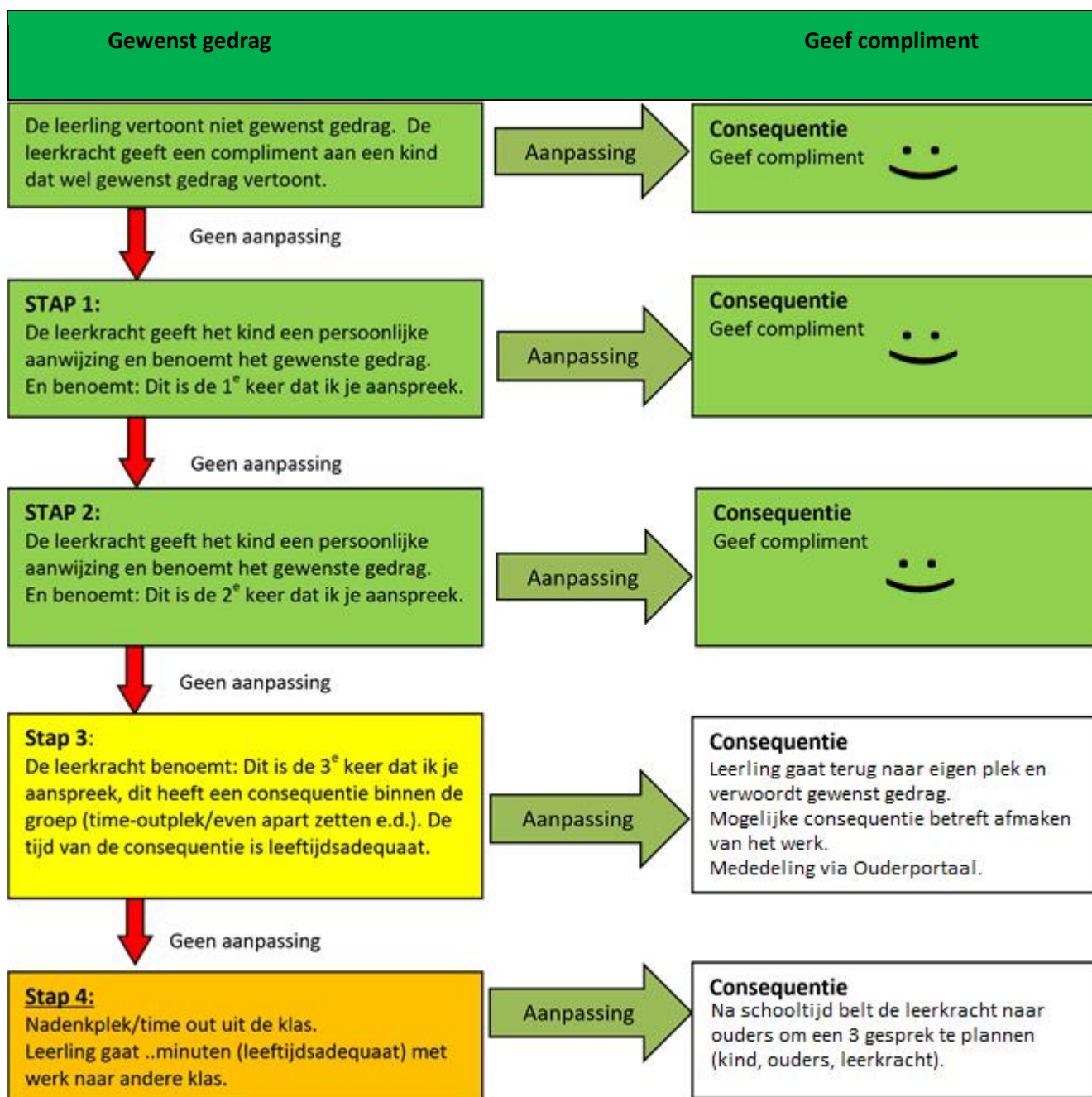
- **Alle ander ouders:**
  - Neem de ouders van het gepeste kind serieus
  - Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan
  - Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag
  - Geef zelf het goede voorbeeld
  - Leer uw kind voor zichzelf en voor anderen op te komen

Signaleert u pestgedrag?

Meld dit dan meteen bij de leerkracht van uw kind. De leerkracht meldt de signalen van pesten bij Chantal Broks; zij is de anti-pest coördinator en de interne vertrouwenspersoon op BS Zeilberg. Zij zal in overleg met de ouders en de leerkracht een plan van aanpak maken om het pestprobleem op te lossen.

Bijlage 1:

Stappenplan: Gewenst gedrag van BS Zeilberg

Wat verstaan wij onder ongewenst gedrag:

- Het niet opvolgen van aanwijzingen die gegeven worden door een volwassene:
  - brutaal reageren (grote mond, schelden)
  - in discussie gaan
  - weglopen wanneer je aangesproken wordt
- De hou op! regel negeren
- Provocerend gedrag
- Samenspannen met andere kinderen wanneer je aangesproken bent
- Niet eerlijk zijn (liegen)
- Bemoeien met het spel van anderen: o.a. door het spel heenlopen, met een groepje het spel gaan aanmoedigen op een negatieve manier, roepen, joelen etc.
- Het opjatten van leerlingen uit andere groepen
- Vechten

Afspraken voor in de klassensituatie:

- Bij stap 3 spreken wij af dat een leerling voor 5 minuten een time-out krijgt op de gang. Na deze 5 minuten verwachten wij dat de leerling gewenst gedrag laat zien in de klas. Er wordt een bericht gestuurd via ouderportaal naar de ouders. Mocht het gedrag niet veranderen stap je meteen over naar stap 4.
- Bij stap 4 spreken we af dat een leerling voor 30 minuten uit de klas gaat en naar een andere groep toe gaat. De leerling krijgt voor 30 minuten werk mee dat hij/zij zelfstandig kan maken. Dit spreek je met een buurcollega af. De leerkracht waarbij de leerling in de klas komt, bemoeit zich niet met de situatie; zorgt alleen voor de opvang. Het werk dat niet af is, gaat mee naar huis. Dit kan gemeld worden wanneer de ouders gebeld worden.
Bij stap 4: worden de ouders altijd gebeld. Mocht de betreffende leerling vaker in stap 4 terecht komen (1x is toeval, 2x is opvallend en 3x is een patroon) dan volgt er na de 3de keer een gesprek op school.

Bovenstaand betreft de procedure bij ongewenst gedrag. Op het moment dat er sprake is van zeer grensoverschrijdend gedrag zoals weglopen, verbaal of fysieke agressie worden de stappen in het plan groter. Dan kan er direct naar stap 3 of 4 worden overgegaan. We willen in alle tijden namelijk de veiligheid van het betreffende kind, andere kinderen en personeel kunnen borgen. Om de veiligheid van het betreffende kind en zijn omgeving te kunnen waarborgen, kunnen de professionals ervoor kiezen om de leerling vast te pakken en naar een rustige plek te begeleiden.

Ze zullen voorafgaand altijd de leerling op de hoogte stellen en de keuze geven om zelf mee te gaan naar de afgesproken plaats.

Afspraken voor buiten:

Wanneer er tijdens de pauzes problemen zijn, worden deze als volgt aangepakt.

1). We spreken de leerling(en) aan die ongewenst gedrag vertonen (zie hierboven). Mocht het met de termen van 'Circus ik' en een korte aanwijzing weer opgelost zijn, is er niks aan de hand.

2). Reageren leerlingen niet op stap 1?

Dan sturen we de leerling naar binnen. Zij worden opgevangen en vullen een GGGG (gebeurtenis – gedachten – gevoel - gedrag) schema in. Dit geldt voor groep 6,7 en 8.

Voor de leerlingen uit groep 1 t/m 5 geldt de afspraak dat de leerlingen een time-out bij de muur krijgen van ongeveer 5 minuten. Hierna ga je het gesprek aan. De leerkracht wordt op de hoogte gebracht.

3). De leerling gaat niet meer naar buiten. Na de pauze bespreekt de leerling het schema met de leerkracht. Het schema gaat vervolgens mee naar huis en wordt besproken met ouders. Zij ondertekenen het schema voor gezien en het komt de volgende dag mee terug naar school. Consequentie: de volgende dag 1x de ochtendpauze binnenblijven.

4). De binnenwacht noteert in een schrift welke leerlingen naar binnen worden gestuurd. We hanteren de volgende afspraken:

- 1ste keer = toeval: GGGG- schema invullen, ouders laten tekenen en 1x ochtendpauze niet naar buiten.

- 2de keer = opvallend: GGGG-schema invullen, leerkracht **belt** ouders en geeft aan dat dit de 2de keer is. Benoemd wordt dat bij een 3de keer er een gesprek op school volgt. Schema gaat mee naar huis voor een handtekening Ook blijft de leerling de volgende ochtendpauze binnen.

- 3de keer = patroon: GGGG-schema invullen. Ouders worden gebeld en er wordt een afspraak gemaakt voor een gesprek op school. Vervolgacties worden tijdens het gesprek besproken. Ook blijft de leerling de volgende ochtendpauze binnen.

5). Bij extreem agressief gedrag wordt een leerling naar binnen gestuurd en worden, in overleg met directie, de ouders gebeld om de leerling op te laten halen. Er volgt dan ook een gesprek op school.